

AVIZUL BĂNCII CENTRALE EUROPENE

din 22 mai 2014

cu privire la limitarea plăților și încasărilor în numerar

(CON/2014/37)

Introducere și temei juridic

La 15 aprilie 2014, Banca Centrală Europeană (BCE) a primit din partea Băncii Naționale a României (BNR) o solicitare de emitere a unui aviz cu privire la un proiect de lege pentru întărirea disciplinei financiare privind operațiunile de încasări și plăți în numerar și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului privind introducerea sistemelor moderne de plată (denumit în continuare „proiectul de lege”).

Competența BCE de a emite un aviz se întemeiază pe articolul 127 alineatul (4) și articolul 282 alineatul (5) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și pe articolul 2 alineatul (1) a doua liniuță din Decizia 98/415/CE¹, întrucât proiectul de lege se referă la mijloace de plată. În conformitate cu articolul 17.5 prima teză din Regulamentul de procedură al Băncii Centrale Europene, Consiliul guvernatorilor adoptă prezentul aviz.

1. Scopul proiectului de lege

1.1 Proiectul de lege are drept obiectiv combaterea evaziunii și fraudei fiscale și întărirea disciplinei financiare. Acesta înlocuiește Ordonanța Guvernului nr. 15/1996 privind întărirea disciplinei financiar-valutare² care limitează plățile și încasările în numerar între persoane juridice³, prin introducerea unor limite mai stricte. În plus, proiectul de lege modifică Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 193/2002 privind introducerea sistemelor moderne de plată⁴ prin stabilirea anumitor plafoane pentru comisioanele interbancare.

Limitarea plăților și încasărilor în numerar

1.2 Proiectul de lege limitează plățile și încasările în numerar în moneda națională și în valută între persoanele juridice și fizice astfel:

¹ Decizia 98/415/CE a Consiliului din 29 iunie 1998 privind consultarea Băncii Centrale Europene de către autoritățile naționale cu privire la proiectele de reglementare (JO L 189, 3.7.1998, p. 42).

² Publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 24, 31.1.1996.

³ Valoarea maximă prevăzută pentru tranzacțiile cu o singură persoană juridică este de 5 000 RON (aprox. 1 100 EUR) pe zi, iar valoarea totală zilnică a tranzacțiilor este de 10 000 RON (aprox. 2 200 EUR).

⁴ Publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 942/23.12.2002.

ECB-PUBLIC

- (a) operațiunile efectuate de persoane juridice sunt limitate la 5 000 RON (aprox. 1 100 EUR) pe tranzacție pe zi și la 10 000 RON (aprox. 2 200 EUR) ca valoare totală zilnică a tranzacțiilor.
- (b) valoarea maximă a operațiunilor efectuate de persoane fizice este de 10 000 RON (aprox. 2 200 EUR) pe tranzacție pe zi.
- (c) plățile și încasările fragmentate în numerar și stimulentele pentru efectuarea de operațiuni în numerar sunt interzise.
- (d) sumele care depășesc aceste limite urmează a fi împărțite în: numerar până la limita prevăzută și instrumente de plată fără numerar pentru valoarea rămasă.

Aceste limite nu se aplică instituțiilor de credit, instituțiilor emitente de monedă electronică, instituțiilor care prestează servicii de plată, instituțiilor financiare nebancare și entităților care efectuează operațiuni de schimb valutar.

- 1.3 Limitele propuse pentru operațiunile efectuate de persoane juridice nu se aplică pentru:
- (a) depunerile de numerar în conturile deschise la instituțiile de credit sau la instituțiile care prestează servicii de plată;
 - (b) plata cheltuielilor de deplasare în interes de serviciu;
 - (c) plata în numerar a impozitelor, taxelor, contribuțiilor, amenzilor și a altor obligații datorate bugetului general consolidat al statului;
 - (d) retragerea de numerar din conturi deschise la instituțiile de credit sau la instituțiile care prestează servicii de plată pentru plata salariilor și a altor drepturi de personal;
 - (e) retragerea de numerar de la ATM; și
 - (f) transferul de sume prin intermediul instituțiilor care prestează servicii de plată.
- 1.4 Ministerul Finanțelor Publice și Agenția Națională de Administrare Fiscală vor evalua respectarea limitelor și vor impune amenzi. Amenzile urmează a fi stabilite la 25% din suma încasată sau plătită care depășește plafonul relevant.

Plafone privind comisioanele interbancare

- 1.5 Proiectul de lege limitează comisioanele bancare pentru operațiunile efectuate prin utilizarea cardurilor la 0,2% din valoarea tranzacției pentru cardurile de debit și la 0,3% din valoarea tranzacției pentru cardurile de credit. Aceste limite nu se aplică operațiunilor cu carduri comerciale, retragerilor de numerar de la ATM și operațiunilor cu carduri emise de sisteme tripartite de plată cu cardul.
- 1.6 Nerespectarea acestor limite este sancționată cu amendă.

2. Observații generale

- 2.1 Deși legislația Uniunii reglementează doar restricțiile aplicabile plăților în numerar în euro, BCE consideră că este potrivit să evalueze prevederile proiectului de lege din perspectiva practicilor relevante din Eurosistem.

- 2.2 Proiectul de lege respectă legislația Uniunii și este conform cu considerentul 19 din Regulamentul (CE) nr. 974/98 al Consiliului⁵ care prevede că „limitările privind plățile în bancnote și monede, stabilite de statele membre din motive publice, nu sunt incompatibile cu statutul de mijloc de plată legal al bancnotelor și monedelor euro, cu condiția să fie disponibile alte mijloace legale pentru achitarea datoriilor monetare”⁶. BCE ia notă de faptul că în general în România sunt disponibile alte mijloace legale pentru achitarea datoriilor monetare, care asigură beneficii similare celor asigurate de numerar. BCE ia de asemenea notă de faptul că obiectivele proiectului de lege de a combate evaziunea fiscală și spălarea banilor se califică drept motive publice care justifică stabilirea limitelor sus-menționate cu privire la plățile în numerar.
- 2.3 Limitele aplicabile plăților în numerar ar trebui să fie proporționale cu obiectivele urmărite și nu ar trebui să depășească ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor respective, avându-se în vedere în special faptul că măsurile cuprinse în proiectul de lege afectează și tranzacțiile între persoane fizice și faptul că o parte a populației României nu deține conturi bancare. Prin urmare, orice impact negativ al limitelor propuse ar trebui să fie evaluat cu grijă față de beneficiile publice scontate.
- 2.4 În acest sens, BCE observă faptul că Directiva Parlamentului European și a Consiliului privind transparența și comparabilitatea comisioanelor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu funcționalități de bază⁷, recent adoptată, ar putea ușura obținerea de către cetățenii Uniunii a conturilor de plăți și a serviciilor de plată electronică aferente ca o alternativă la numerar.
- 2.5 BCE observă de asemenea recentele inițiative legislative în acest domeniu de la nivelul Uniunii, în special propunerea Comisiei Europene de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind comisioanele interbancare pentru operațiunile de plată pe bază de card⁸, care a fost publicată în iulie 2013 și este în prezent dezbătută de Consiliul Uniunii Europene. Având în vedere că Parlamentul European a agreat deja asupra unei poziții, este posibil ca regulamentul propus să fie adoptat înainte de finalul anului 2014. Întrucât anumite prevederi ale proiectului de lege reglementează aspecte similare celor din regulamentul propus, BCE recomandă să se aștepte adoptarea regulamentului înainte de a continua procesul legislativ la nivel național în acest domeniu.

3. Observații specifice

- 3.1 Expunerea de motive care însoțește proiectul de lege nu menționează impactul social al limitării plăților și încasărilor în numerar prevăzute de proiectul de lege. Întrucât urmează a se impune limite cu privire la tranzacțiile dintre persoane fizice și o parte a populației României nu deține

⁵ Regulamentul (CE) NR. 974/98 al Consiliului din 3 mai 1998 privind introducerea euro (JO L 139, 11.5.1998, p. 1)

⁶ A se vedea, cel mai recent, Avizul CON/2014/4. Toate avizele BCE se publică pe website-ul BCE, la adresa www.ecb.europa.eu.

⁷ Adoptată la 15 aprilie 2014. Nepublicată încă în Jurnalul Oficial.

⁸ COM(2013) 550 final.

ECB-PUBLIC

conturi bancare, o evaluare a impactului social ar putea fi utilă pentru aprecierea oricărui impact negativ al limitărilor propuse față de beneficiile publice scontate.

- 3.2 BCE recomandă introducerea unui grad de flexibilitate în proiectul de lege, de exemplu prin permiterea plăților și încasărilor în numerar pentru motive stringente sau independente de voința clientului⁹, cum ar fi faptul că niciun prestator de servicii de plată nu este disponibil în locul sau la data plății.
- 3.3 BCE propune dezvoltarea definițiilor termenilor „încasare fragmentată” și „plată fragmentată”¹⁰ pentru a furniza criterii clare pentru identificarea fragmentării avute în vedere.
- 3.4 De asemenea, BCE recomandă să se clarifice dacă limitările menționate la punctul 3.1 acoperă plățile și încasările în numerar între persoane fizice pentru transferul dreptului de proprietate asupra unor bunuri sau drepturi, pentru prestarea de servicii și pentru acordarea sau restituirea de împrumuturi.
- 3.5 Pentru sporirea certitudinii juridice, BCE recomandă să se clarifice și cui sunt adresate amenzile de plătit pentru nerespectarea limitelor aplicabile plăților și încasărilor în euro¹¹.

Prezentul aviz va fi publicat pe website-ul BCE.

Adoptat la Frankfurt pe Main, 22 mai 2014.

[semnat]

Președintele BCE
Mario DRAGHI

⁹ A se vedea CON/2013/18.

¹⁰ Articolul 2 literele (a) și (b) din proiectul de lege.

¹¹ Articolul 12 din proiectul de lege.